

FOLKETINGET

Transparency International Danmark
v. formand Jesper Olsen og næstformand Karinna Bardenfleth
C/o CBS
Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Kære Jesper Olsen og Karinna Bardenfleth

1. marts 2023

Tak for jeres brev af 22. december 2022 til Folketingets Præsidium om mulige tiltag i Folketingets regi til bekæmpelse af korruption og om GRECO's tidligere anbefalinger herom. Jeg skal hermed svare jer efter aftale med de øvrige medlemmer af Præsidiet.

J.nr.: 19-000096-28

Europarådets gruppe af stater mod korruption, GRECO, fremkom i 2014 med et antal anbefalinger til Danmark vedrørende bekæmpelse af korruption blandt dommere, anklagere og folketingsmedlemmer. Hvad angår folketingsmedlemmer, anbefalede GRECO – kort gengivet – for det første at indføre en adfærdskodeks for medlemmerne og at følge op på denne med nærmere instruktion og rådgivning, for det andet at indføre krav om tilkendegivelse af mulige interessekonflikter i medlemmernes parlamentariske arbejde, for det tredje at gøre registrering af medlemmernes hverv og økonomiske interesser obligatorisk, at udbygge registreringen med yderligere oplysninger og at overveje også at udvide registreringen til medlemmernes pårørende, og for det fjerde at tage nye skridt til opsyn med og håndhævelse af reglerne om registrering af hverv og økonomiske interesser og af øvrige adfærdsregler for folketingsmedlemmer.

Folketingets formand

Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

Som det også er beskrevet i GRECO's offentliggjorte opfølgingsrapporter fra 2016, 2018, 2020 og 2021, har Folketingets tidligere præsidier på visse punkter taget initiativ til at imødekomme anbefalingerne. Herunder er det gjort obligatorisk for folketingsmedlemmer at lade deres hverv og økonomiske interesser registrere i Folketingets såkaldte hvervregister, hvilket indebærer, at oplysningerne for hvert enkelt medlem fremgår offentligt på Folketingets hjemmeside. Navnene på medlemmer, som ikke lever op til kravet om registrering, offentliggøres på en særskilt liste på hjemmesiden.

På andre punkter har de tidligere præsudier imidlertid – efter nøje overvejelser, som også er afspejlet i opfølgingsrapporterne – besluttet ikke at følge GRECO's anbefalinger. Dette skyldes i et vist omfang forfatningsretlige overvejelser, og disse gør sig naturligvis fortsat gældende. Jeg har således ligesom de tidligere præsudier meget vanskeligt ved at se, hvordan der inden for grundlovens rammer f.eks. kan fastsættes habilitetsregler for folketingsmedlemmer i det parlamentariske arbejde.

Jeg bemærker i samme forbindelse, at jeg har vanskeligt ved at følge tankegangen bag jeres parallelisering til aftalen om borgerforslag, som I anfører "ikke er i overensstemmelse med, men heller ikke i strid med grundloven". Det er min bestemte opfattelse, at borgerforslagsordningen er i overensstemmelse med – og dermed som logisk nødvendighed ikke i strid med – grundloven.

De tidligere præsudiers indstilling med hensyn til GRECO's anbefalinger bygger imidlertid, som det ligeledes fremgår af opfølgingsrapporterne, ikke udelukkende på retlige forhold, men også på bredere principielle overvejelser.

Som I også berører, ligger Danmark konsekvent i den absolutte top af Transparency Internationals årlige opgørelser over verdens mindst korruptionsplagede lande, oftest endda på førstepladsen eller en delt førsteplads. Det mener jeg, at vi som land har god grund til at være stolte af. De nøjagtige årsager til, at vi i Danmark indtager denne stilling, lader sig næppe fuldstændigt udrede, men jeg må konstatere, at vi faktisk gør det og har gjort det i en længere årrække – også uden regler, adfærdskodekser og systemer til instruktion af og opsyn med folkevalgte politikere som dem, GRECO har anbefalet.

Jeg tror – på linje med de tidligere præsudier – at det har langt større betydning, at den danske befolkning stiller høje krav til bl.a. politikeres integritet, og at vi har en aktiv presse til at holde øje med, at vi politikere lever op til forventningerne. Disse forventninger er ikke skrevet ned nogen steder og er i sagens natur dynamiske, hvilket efter min opfattelse tilskynder folketingsmedlemmer og andre politikere til at holde sig på den sikre side, hvis de befinder sig i en tvivlsituation. Jeg er bekymret for, at en kodificering i form af adfærdskodekser el.lign. vil kunne modvirke denne dynamik ved at anspore til en søgen efter undtagelser og smuthuller på bekostning af refleksion over, hvad vælgerne forventer, og hvad der er det rigtige at gøre. Jeg har også vanskeligt ved at se, hvordan de ikke folkevalgte embedsmænd, som i givet fald skulle instruere og føre opsyn med politikere, har bedre forudsætninger for at anlægge disse vurderinger end politikerne selv.

Desværre har GRECO hverken i den oprindelige evaluering af Danmark eller i den senere opfølgingsproces været modtagelig for disse synspunkter. Derimod synes GRECO's tilgang at være båret af en grundholdning om, at flere regler nødvendigvis er vejen til mindre korruption, og at det regelsæt, som passer til det ene land, også passer til det andet uden hensyn til forskelle i politiske systemer og kultur eller omfanget af faktiske problemer med korruption. På den baggrund er det allerede af tidligere præsidier gjort klart over for GRECO, at GRECO ikke bør forvente yderligere tiltag fra Folketingets side med henblik på opfyldelse af anbefalingerne. Der er ikke efter min opfattelse sket nogen udvikling, som giver grund til at ændre denne tilgang nu.

Jeg har noteret mig de initiativer, som der er lagt op til med Europa-Parlamentets beslutning af 15. december 2022, som I har vedlagt i kopi. Jeg afviser naturligvis ikke på forhånd, at Folketinget i fremtiden kan lade sig inspirere af de tiltag, som beslutningen måtte føre til, men anser det af grunde svarende til de ovenfor nævnte heller ikke for givet, at sådanne tiltag nødvendigvis vil passe lige så godt til Folketinget som til Europa-Parlamentet.

Med venlig hilsen

Søren Gade
Folketingets formand